

Auditrapport 2017
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

Datum 15 mei 2018
Status Definitieve versie, vastgesteld door DT/ADR

Colofon

Titel	Auditrapport 2017 Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Kenmerk	2018 -0000074484
Inlichtingen	Auditdienst Rijk Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Inhoud

1	Samenvatting—7
2	Goedkeurende controleverklaring—9
2.1	Financiële overzichten akkoord bevonden—9
3	Onderzoek Financieel- en Materieelbeheer—10
3.1	Bevindingen beheer naar impact—10
3.2	Geen opgeloste bevindingen in 2017—11
3.2.1	Een beheerst inkoopproces is in handbereik—11
3.2.2	Projectbeheer nog niet voldoende beheerst (inmiddels maatregelen getroffen)—12
3.2.3	De jaarafsluiting is verbeterd—12
3.3	Bevindingen in het beheer 2017—12
3.3.1	Actualisering en concretisering van het retributieproces—13
3.3.2	Aandacht voor de activeringen van de immateriële vaste activa—13
3.3.3	De interne auditdienst vervangt de interne beheersing van de EGB's—13
3.3.4	Aandacht voor het memoriaalproces—14
3.4	Overige punten financieel en materieelbeheer—14
3.4.1	Informatiebeveiliging—14
3.4.2	Logische toegangsbeveiliging—14
4	Totstandkoming niet-financiële informatie—15
5	Overige onderwerpen—16
5.1	Algemene Verordening Gegevensbescherming—16
5.2	Verantwoording egalisatieschuld EZK—16
5.3	Rubricering leegstandsvoorziening—17
BIJLAGE: CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT—18	

1 Samenvatting

Doel en doelgroepen

In dit rapport doen wij verslag van de uitkomsten van onze wettelijke taak¹ over 2017 bij de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit. Dit rapport is opgesteld voor de minister en de secretaris-generaal van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid en wordt tevens verstrekt aan de leden van het audit comité en de directeur Financieel-Economische Zaken van het ministerie van Landbouw, natuur en Voedselveiligheid. Het rapport wordt verder toegezonden aan de minister van Financiën en de president van de Algemene Rekenkamer.

Financiële verantwoordingsinformatie in het jaarverslag

Wij hebben een goedkeurende controleverklaring afgegeven bij het jaarverslag 2017 van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit. Dat houdt in dat de in dit jaarverslag opgenomen financiële overzichten een getrouw beeld geven van de uitkomsten van de begrotingsuitvoering.

Financiële overzichten

Wij hebben een goedkeurende controleverklaring afgegeven bij het intern jaarverslag 2017 van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit. Dat houdt in dat de in dit jaarverslag opgenomen financiële overzichten een getrouw beeld geven van de uitkomsten van de begrotingsuitvoering.

Financieel en materieel beheer

Onze controleaanpak over 2017 is gewijzigd. Voor 2017 hebben wij voor een systeemgerichte aanpak gekozen omdat wij vonden dat er voldoende interne beheersingsmaatregelen in de belangrijkste processen zijn geïmplementeerd. Met name op verzoek van de CFO is gekozen voor een systeemgerichte controleaanpak voor het inkoopproces en het retributieproces.

Door de veranderde aanpak hebben wij meer zicht op de processen gekregen en daardoor komen wij ook met meer bevindingen. Dat wil dus niet zeggen dat de beheersing van de processen is verminderd.

Er zijn zeven bevindingen ten aanzien van het financieel en materieel beheer. De bevindingen categoriseren wij als licht. De bevindingen hebben betrekking op het inkoopproces, het retributieproces, het beheer ten aanzien van de immateriële vaste activa, jaarafsluitingsproces, projectbeheer, beheer ten aanzien van de geormerkte budgetten en het memoriaalproces.

Het retributieproces, het beheer van de immateriële vaste activa en het memoriaalproces zijn nieuwe bevindingen. Het inkoopproces was in 2016 in opzet toereikend en het functioneren naar de inzichten van toen ook. maar door de systeemgerichte aanpak en de aard van de in 2017 gedane bevindingen is de weging aangepast naar een lichte bevinding. Aandacht voor een blijvend beheerst inkoopproces is nodig.

Totstandkoming niet-financiële verantwoordingsinformatie in het jaarverslag

Wij hebben geen processen geselecteerd voor een nader onderzoek ten aanzien van de totstandkoming van niet-financiële verantwoordingsinformatie over het gevoerde beleid en de bedrijfsvoering. Wel hebben wij onderzocht of de in het jaarverslag opgenomen informatie over het gevoerde beleid en de bedrijfsvoering (de niet-

1 De wettelijke taak volgt uit artikel 1.1 en artikel 2.37, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016.

financiële informatie), voor zover wij dat kunnen beoordelen, niet strijdig is met de in dit jaarverslag opgenomen financiële overzichten. Wij hebben geen bijzonderheden geconstateerd.

Leeswijzer

Dit rapport is als volgt ingedeeld:

- de controle van de financiële overzichten (hoofdstuk 2);
- het onderzoek naar het gevoerde financieel en materieelbeheer en de daartoe bijgehouden administraties (hoofdstuk 3);
- het onderzoek naar de totstandkoming van de niet-financiële verantwoordingsinformatie in het jaarverslag (hoofdstuk 4);
- overige onderwerpen (hoofdstuk 5);
- de controleverklaring (bijlage).

Openbaarmaking

De ADR is de interne auditdienst van het Rijk. Onze rapporten zijn primair bestemd voor de opdrachtgevers met wie wij een opdracht zijn overeengekomen. De ministerraad heeft op 19 februari 2016 een beleidslijn vastgesteld voor het openbaar maken van rapporten van de ADR. Op grond daarvan zal de minister van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid dit auditrapport op of na verantwoordingsdag, 16 mei 2018, plaatsen op de website van de Rijksoverheid (www.rijksoverheid.nl).²

Overige onderwerpen

In 2017 hebben wij de leegstandsvoorziening van 2016 gerubriceerd als schuld. De voorziening was niet in overeenstemming met de geldende verslaggevingsregels (RJ) en heeft daarom geleid tot een rebrucering in de jaarrekening van 2017.

Verder is de gecertificeerde jaarrekening 2017 van 15 maart 2018 ingetrokken. Het ministerie van Financien/Begrotingszaken heeft 16 maart bezwaar gemaakt tegen de in de balans van de NVWA opgenomen schuld aan het moederdepartement (ca. 7 miljoen). Langlopende schulden kunnen volgens de Regeling Agentschappen (artikel 27/28 agentschapsregeling) alleen worden aangegaan met het Ministerie van Financien. MinFin/Begrotingszaken heeft daarom een herstel geëist.

In het kader van getrouw beeld, was de langlopende schuld aan EZ juist verantwoord. De langlopende schuld had ook niet anders verantwoord kunnen worden ten aanzien van het getrouw beeld. In het kader van rechtmatigheid, voldoet de langlopende schuld niet aan de Regeling Agentschappen. In de nieuwe gecertificeerde jaarrekening van 27 maart is op basis van de nieuwe afspraken die na 15 maart zijn gemaakt de egalisatieschuld opgenomen onder de kortlopende schulden. De schuld zal in 2018 worden afgelost.

Per 27 maart is de aangepaste jaarrekening opnieuw gecertificeerd en voorzien van een goedkeurende controleverklaring. De kortlopende schuld aan EZ is juist verantwoord en voldoende toegelicht in de jaarrekening. Nu de langlopende schuld is omgezet naar een schuld op korte termijn voldoet de jaarrekening aan de vereisten van de Regeling Agentschappen.

2 De minister van Financien stuurt elk halfjaar een overzicht naar de Tweede Kamer met de titels van de rapporten die de ADR heeft uitgebracht en plaatst dit overzicht op de website van de Rijksoverheid (www.rijksoverheid.nl).

2 Goedkeurende controleverklaring

Wij hebben een goedkeurende verklaring afgegeven bij het interne jaarverslag 2017 van agentschap Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid.

Inleiding

Als eerste onderdeel van onze wettelijke taak controleren wij of de in het jaarverslag opgenomen financiële overzichten een getrouw beeld geven van de uitkomsten van de begrotingsuitvoering en zijn opgesteld in overeenstemming met de geldende verslaggevingsvoorschriften.³

De in 2017 gerealiseerde uitgaven bedroegen € 338 mln. (2016: € 323 mln.) en de ontvangsten € 344 mln. (2016 € 333 mln.).

Wij plannen en voeren onze controle zodanig uit dat wij een redelijke mate van zekerheid verkrijgen dat de financiële overzichten geen afwijkingen van materieel belang bevatten. Het materieel belang is bepalend voor de strekking van het oordeel in de controleverklaring. De materialiteit voor de verantwoordingsstaten en de saldibalans als geheel bedraagt 2% voor fouten en onzekerheden bij elkaar opgeteld, met een maximum van € 1 miljard.⁴ Wij zijn er bij onze controle van uitgegaan dat de voorgestelde wijzigingen in de slotwet de goedkeuring van de wetgever zullen krijgen.

Voorts hebben wij onderzocht of de in het jaarverslag opgenomen andere (niet-financiële) verantwoordingsinformatie niet strijdig is met de in het jaarverslag opgenomen financiële overzichten en geen materiële afwijkingen bevat. Ook zijn wij nagegaan dat het jaarverslag alle voorgeschreven informatie bevat.

Hieronder gaan wij in op de belangrijkste bevindingen van onze controle.

2.1 Financiële overzichten akkoord bevonden

Wij hebben een goedkeurende controleverklaring afgegeven bij het jaarverslag 2017 van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit.

Deze verklaring is opgenomen als bijlage in dit rapport.

3 De verslaggevingsvoorschriften zijn vastgelegd in de Comptabiliteitswet 2016 en de daaruit voortvloeiende regelgeving, waaronder de Regeling rijksbegrotingsvoorschriften 2018.

4 Dit gebeurt afzonderlijk voor:

- a. het totaal van de uitgaven, ontvangsten en van derden verkregen baten [VOOR BEGROTINGSFONDSEN MET DE FUNCTIE VAN VERDEELFONDS: HET TOTAAL VAN DE UITGAVEN];
- b. het totaal van de aangegane verplichtingen;
- c. het totaal van de relevante standen op de saldibalans.

3 Onderzoek Financieel- en Materieelbeheer

De primaire processen verdienen blijvende aandacht bij de NVWA.

Inleiding

Als tweede onderdeel van onze wettelijke taak onderzoeken wij of de geselecteerde processen van het financieel en materieelbeheer voldoen aan de normen uit de comptabele wet- en regelgeving. Op het hoogste niveau geldt dat het financieel en materieelbeheer moeten voldoen aan de eisen van rechtmatigheid, ordelijkheid, controleerbaarheid en overigens zo doelmatig mogelijk moeten worden ingericht.

Bij evaluatie van onze bevindingen hanteren wij drie categorieën: licht, gemiddeld en ernstig. Dit onderscheid geeft de impact van de bevinding weer op basis van gewicht en frequentie. Al deze bevindingen verdienen aandacht, waarbij aan de ernstige bevindingen het grootste belang dient te worden toegekend.

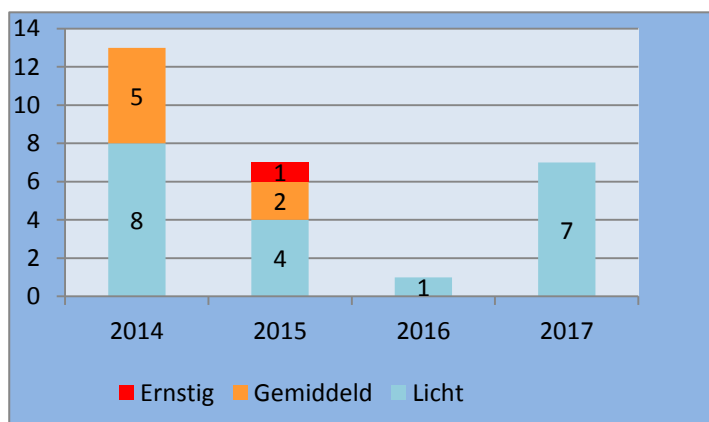
Ten behoeve van het selecteren van de te onderzoeken processen van het financieel en materieelbeheer hebben wij de bedrijfsrisico's en de daaraan gekoppelde processen in kaart gebracht. Op basis van het belang van de processen en de in die processen onderkende risico's hebben wij in 2017 de volgende processen voor nader onderzoek geselecteerd:

- Inkoopproces;
- Retributieproces;
- Beheer immateriële vaste activa;
- Jaarafsluiting
- Projectbeheer
- Extern geormerkte budgetten
- Memoriaalproces

In dit hoofdstuk behandelen wij de belangrijkste uitkomsten van ons onderzoek naar het gevoerde financieel en materieelbeheer en de daartoe bijgehouden administraties.

3.1 Bevindingen beheer naar impact

Figuur 1: Bevindingen naar impact (in aantallen)

In bovenstaande tabel zijn de aantallen bevindingen over 2017 en de drie daaraan voorafgaande jaren weergegeven.

In deze tabel is eerst een afname te zien van de aantallen bevindingen. In 2017 zijn de bevindingen weer toegenomen. Dit komt door de al eerder gememoreerde wijziging in de controleaanpak.

3.2 Geen opgeloste bevindingen in 2017

Figuur 2: Opgeloste bevindingen in 2017

▲ licht ■ gemiddeld ● ernstig ✓ opgelost

Bevinding	Verantwoordelijk organisatie onderdeel	2014	2015	2016	2017
Inkopen	Divisies/directies/PFC	■	●	✓	▲
	Control				
Projectbeheer	Projectleiders/PFC	■	▲	✓	▲
jaarafsluiting	PFC	▲	▲	✓	▲

Bovenstaand schema wekt de indruk dat de NVWA geen voortgang heeft geboekt ten opzichte van voorgaand jaar en zelfs verslechterd is. Dit is onjuist. De NVWA heeft ten aanzien van de inkopen en de jaarafsluiting beter gepresteerd dan voorgaand jaar. Echter hebben wij bevindingen geconstateerd die leiden tot de uitkomst van een lichte weging.

3.2.1 Een beheerst inkoopproces is in handbereik

De inkopen zijn in 2017 systeemgericht gecontroleerd. Dit betekent dat wij 25 proceduretesten hebben uitgevoerd om vast te stellen of de interne beheersingsmaatregelen in het inkoopproces effectief zijn geïmplementeerd. Wij hebben twee bevindingen ten aanzien van het financieel beheer:

- Overschrijding van de betalingstermijn
- Te late verlenging van een contract door het IUC (de NVWA heeft dit zelf ontdekt en contact gehad met het IUC en leverancier)

De overschrijding van de betalingstermijn wordt veroorzaakt doordat er tijd verloren gaat bij het proces van analyse van de factuur voordat de factuur in de financiële administratie opgenomen wordt. De handmatige activiteiten in dit proces hebben de vertraging veroorzaakt. In 2018 is afgesproken dat er EZ/LNV-breed vanaf 1 maart gehandhaafd gaat worden op e-facturatie. Dit betekent dat alle facturen via e-facturatie verstuurd dienen te worden. De interne stappen voor opname in de financiële administratie komen daarmee te vervallen en er kan op deze manier tijdswinst behaald worden waardoor de kans op overschrijding van de betalingstermijn verminderd wordt. Dit dient de NVWA nog wel te regelen.

De te late verlenging van een contract door het IUC is tijdig door de NVWA gesignaleerd. Omdat NVWA verantwoordelijk blijft voor haar inkopen heeft het niet tijdig handelen van het IUC gevolgen voor de rechtmatigheid van de inkopen van de NVWA.

De SLA tussen het IUC en de NVWA is eerder ondertekend (juni 2017) dan vorig jaar. De hierin opgenomen afspraken voor het opleveren van de spendanalyses zijn nageleefd. De NVWA heeft 3 spendanalyses opgesteld en geanalyseerd.

Ten opzichte van vorig jaar beheerst de NVWA het inkoopproces beter. De NVWA voert op eigen initiatief aanvullende werkzaamheden uit als dat nodig is. De NVWA

heeft proactief laten zien dat een rechtmatigheidsbevinding met aanvullende werkzaamheden geïsoleerd kan worden. De bevindingen vanuit de proceduretesten inkopen leiden tot een lichte bevinding

3.2.2 *Projectbeheer nog niet voldoende beheerst (inmiddels maatregelen getroffen)*
Langere tijd was de vervanging van de projectcontroller een probleem. Door het vertrek van twee opvolgende projectcontrollers zijn gedurende een groot deel van 2017 de taken van de projectbeheersing niet meer uitgevoerd. Voorbeelden hiervan zijn periodieke afstemming met de projectleiders en het tweewekelijks overleg met FV, waarin knelpunten werden opgepakt. Dit levert een risico op voor de continuïteit en daarmee voor de gehele projectbeheersing binnen de NVWA. Vanaf oktober heeft de NVWA stevig geïnvesteerd in de versterking van projectcontrol. De onderkende risico's zijn aangepakt. De NVWA heeft de functie van project controller nu weer fulltime ingevuld.

Omdat de beschrijving van de projectgovernance is verouderd, maar de feitelijke handelswijze wel is aangepast heeft één divisiecontroller specifiek de taak gekregen om de projectgovernance geheel te herzien

3.2.3 *De jaarafsluiting is verbeterd*
Middels het wekelijks jaarrekeningoverleg is veelvuldig gesproken over het aanleveren van een adequaat jaarrekeningdossier. Wij hebben afspraken gemaakt ten aanzien van de tijdigheid en de kwaliteit van de controle-informatie. Sinds dit jaar voert de NVWA zichtbaar een interne kwaliteitstoets uit op de oplevering van de controle-informatie. Dit is een verbetering ten opzichte van voorgaand jaar. De kwaliteit van de interne kwaliteitstoets van de NVWA voorafgaande aan de oplevering van controle-informatie is verbeterd, maar verdient op enkele onderdelen nog aandacht.

3.3 Bevindingen in het beheer 2017

Figuur 3: Bevindingen in het beheer 2017

▲ licht ■ gemiddeld ● ernstig ✓ opgelost

Bevinding	Verantwoordelijk organisatie onderdeel	2014	2015	2016	2017
Retributies	Divisies/directies/PFC Control	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	▲
Immateriële vaste activa	Projectleiders/PFC	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	▲
Externe geoormerkte budgetten	PFC	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	▲
Memoriaalboekingen	PFC	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	▲

Drie bevindingen zijn nieuw ten opzichte van voorgaand jaar, namelijk: retributies, de immateriële vaste activa en het memoriaalproces. Het retributieproces en het memoriaalproces zijn dit jaar systeemgericht gecontroleerd, derhalve zijn de bevindingen nieuw (vorig jaar gegevensgerichte controleaanpak). Een groot deel van de immateriële vaste activa is in 2017 geactiveerd, daarom is het proces van

het activeren van ICT systemen dit jaar belangrijk en hebben wij hier onze controle op aangepast. Het beheer van de externe geormerkte budgetten is nieuw door de bevinding in 2017.

3.3.1 *Actualisering en concretisering van het retributieproces*

De omzet derden in de jaarrekening heeft betrekking op de retributies. Retributies zijn diensten die de NVWA levert tegen een retribueerbare vergoeding. Deze omzetstroom bestaat uit meerdere categorieën en is in 2017 systeemgericht gecontroleerd. Wij hebben dit is op verzoek van de CFO gedaan en omdat wij vonden dat er voldoende interne beheersingsmaatregelen zijn geïmplementeerd.

Er is geen procesbeschrijving aanwezig voor het retributieproces. De medewerkers die betrokken zijn bij het proces weten goed welke werkzaamheden zij zelf moeten uitvoeren, maar hebben geen zicht op het totaal proces. Dit komt ook omdat het een complex proces is met verschillende soorten omzetstromen.

De NVWA heeft in 2017 een externe organisatie ingehuurd om het retributieproces in kaart te brengen en te beschrijven .

Op grond van de bevindingen voortkomend uit de proceduretesten hebben wij vastgesteld dat de handleiding van de retributies ruimte laat voor interpretaties. Daarnaast zijn de handleidingen verouderd. De NVWA heeft in de bedrijfsvoeringsparagraaf laten weten dat in 2018 hier aandacht voor is.

Tarieven

De NVWA heeft een tarievencontrole uitgevoerd. De resultaten van deze tarievencontrole zijn niet zichtbaar vastgelegd.

De laboratorietarieven zijn niet gepubliceerd in de Staatscourant, maar in een voorcalculatie van de retributietarieven opgenomen. Deze voorcalculatie is door plaatsvervangend IG van NVWA gestuurd naar de DG's van het ministerie van Economische Zaken en VWS. Er is geen formele goedkeuring van de DG's van het ministerie van Economische Zaken en VWS aanwezig.

Het advies is om de tarievencontrole zichtbaar en volgbaar uit te voeren.

Per jaareinde hebben wij de tarieven gegevensgericht gecontroleerd. Derhalve voldoende zekerheid verkregen dat de juiste tarieven in de applicaties zijn ingevoerd en worden toegepast bij de facturering.

Tijdschrijfproces

Middels interviews vastgesteld dat de teamleiders de uren van de medewerkers steekproefsgewijs controleren. Er zijn geen algemene richtlijnen opgesteld, hierdoor worden er verschillende methodes gehanteerd door de teamleiders. Het advies is om algemene richtlijnen op te stellen voor de teamleiders zodat op uniforme wijze de de uren gecontroleerd worden,

3.3.2 *Aandacht voor de activeringen van de immateriële vaste activa*

De NVWA heeft in 2017 ICT systemen ontwikkeld en geactiveerd en is van mening dat het proces beheerst is verlopen en het gewenst resultaat heeft geleverd. Echter heeft de NVWA moeite om het activeringsmoment aantoonbaar te maken. Dit is uiteindelijk wel gelukt.

3.3.3 *De interne auditdienst vervangt de interne beheersing van de EGB's*

De IAD heeft de post EGB gecontroleerd en wij hebben gereviewd. In feite heeft de IAD de taak van de controller overgenomen. Dit hebben zij uitsluitend kunnen doen

vanuit hun eigen kennis beeld. Wij zouden de controle niet op deze wijze hebben kunnen verrichten omdat wij de interne beheersing niet kunnen vervangen.

3.3.4 Aandacht voor het memoriaalproces

Wij hebben vastgesteld dat onvoldoende (zichtbare) functiescheiding aanwezig is binnen het proces rondom het opstellen, invoeren en beoordelen van de memoriaalboekingen. Door memoriaalboekingen kunnen belangrijke processen en functiescheidingen worden doorbroken, waarmee risico's op fouten en fraude toenemen. Wij adviseren om control technische functiescheiding in het memoriaalproces aan te brengen en te monitoren op de aard en motief van een voorgestelde boeking.

3.4 Overige punten financieel en materieelbeheer

In 2017 zijn diverse initiatieven genomen om de kwaliteit van het IT beheer te verbeteren. In deze paragraaf wordt kort ingegaan op uitgevoerde onderzoeken naar informatiebeveiliging en logische toegangsbeveiliging

3.4.1 Informatiebeveiliging

In de Interdepartementale Commissie Bedrijfsvoering Rijk (ICBR) is afgesproken dat alle rijksoverheidsorganisaties aan de Baseline Informatiebeveiliging Rijksdienst (BIR:2012) moeten voldoen en hierop worden getoetst. Dit jaar is op verzoek van DGOO/CIO Rijk de focus van ons rijksbrede onderzoek komen te liggen op de beheersing van informatiebeveiliging op departementaal niveau. Hiertoe zijn de volgende aandachtsgebieden onderzocht: governance, organisatie, risicomanagement, incidentmanagement en leveranciersmanagement (keten - beheer).

3.4.2 Logische toegangsbeveiliging

Sinds 2014 is het project 'Huis op orde' in uitvoering waarmee het beheer van de autorisaties en beheerrollen van EBs verbeterd moeten worden. Dit project kent door de jaren heen een moeizaam verloop, maar heeft in 2017 meer ondersteuning gekregen. De verwachting van EZK is dat dit project in het tweede kwartaal van 2018 zal worden afgerond.

4 Totstandkoming niet-financiële informatie

Er zijn geen processen specifiek geselecteerd voor een nader onderzoek ten aanzien van de totstandkoming van de niet-financiële verantwoordingsinformatie over het gevoerde beleid en de bedrijfsvoering.

Inleiding

Als derde onderdeel van onze wettelijke taak onderzoeken wij of geselecteerde processen gericht op de totstandkoming van de in het jaarverslag opgenomen niet-financiële verantwoordingsinformatie voldoen aan de normen uit de comptabele wet- en regelgeving. Daartoe onderzoeken wij of de niet-financiële verantwoordingsinformatie op een deugdelijke (dat wil zeggen ordelijke en controleerbare) wijze tot stand is gekomen.

De selectie van de te onderzoeken processen gericht op de totstandkoming van de niet-financiële verantwoordingsinformatie is afhankelijk van de omvang van de risico's die daarbij worden onderkend. Op basis daarvan hebben wij in 2017 geen processen voor nader onderzoek geselecteerd.

5 Overige onderwerpen

5.1 **Algemene Verordening Gegevensbescherming**

Mede in relatie tot de verdergaande digitale dienstverlening van het Rijk komen er steeds meer verplichtingen vanuit de privacywetgeving. Op 25 mei 2016 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) in werking getreden en na een overgangperiode van twee jaar is de verordening vanaf 25 mei 2018 van toepassing. Wij hebben bij alle ministeries door middel van een quick scan gekeken op welke wijze zij centraal de implementatie en de voortgang hiervan beheersen. De bestuursraad heeft ingestemd met het beleid en de governance voor privacy. Er is een door de CIO-raad goedgekeurd projectplan voor de implementatie van de AVG, die de organisatieonderdelen verder uitgewerkt hebben in deelplannen. De plannen zijn momenteel in uitvoering en de voortgang wordt tweemaandelijks besproken in de CIO raad en het Privacy platform.

EZK is hiermee goed op weg met de implementatie van de AVG. Het tijdpad is ambitieus, waardoor een risico blijft bestaan dat niet tijdig aan alle onderdelen van de AVG wordt voldaan.

5.2 **Verantwoording egalisatieschuld EZK**

De RVB bracht de vergoeding aan het departement door middel van een annuïteit in rekening. Bij een dergelijke vergoeding is in het begin sprake van een hoge rentevergoeding en weinig aflossing. Dit wijzigt naar meer aflossing gedurende de tijd. De aflossing aan de schuldeiser van de RVB was lineair. Dit heeft bij de RVB geleid tot een mismatch aan kosten en opbrengsten. Dit vond de RVB ongewenst en zij heeft een stelselwijziging ingevoerd. Door deze stelselwijziging bij de RVB is een schuld ontstaan bij de NVWA (gebruiker van de specialities).

EZ heeft de schuld die betrekking heeft op de NVWA specialities, middels een kasschuif in één keer afgelost aan de RBV. Hierdoor is per 2017 een schuld ontstaan van de NVWA aan EZ, immers EZ heeft de schuld vooruitbetaald aan de RVB. De schuld bedraagt 9.5 miljoen en moest aanvankelijk over een periode van 8 jaar terugbetaald worden aan EZ. In de oorspronkelijk gecertificeerde jaarrekening van 15 maart 2018 is de langlopende schuld aan EZ verantwoord.. Het ministerie van Financien/Begrotingszaken heeft 16 maart bezwaar gemaakt tegen de in de balans van de NVWA opgenomen schuld aan het moederdepartement (ca. 7 miljoen). Langlopende schulden kunnen volgens de Regeling Agentschappen (artikel 27/28 agentschapsregeling) alleen worden aangegaan met het Ministerie van Financiën. MinFin/Begrotingszaken heeft daarom een herstel geëist.

In het kader van getrouw beeld, was de langlopende schuld aan EZ juist verantwoord. De langlopende schuld had ook niet anders verantwoord kunnen worden ten aanzien van het getrouw beeld. In het kader van rechtmatigheid, voldoet de langlopende schuld niet aan de Regeling Agentschappen. In de nieuwe gecertificeerde jaarrekening van 27 maart is op basis van de nieuwe afspraken die na 15 maart zijn gemaakt de egalisatieschuld opgenomen onder de kortlopende schulden. De schuld zal in 2018 worden afgelost.

Per 27 maart is de aangepaste jaarrekening opnieuw gecertificeerd en voorzien van een goedkeurende controleverklaring. De kortlopende schuld aan EZ is juist verantwoord en voldoende toegelicht in de jaarrekening. Nu de langlopende schuld is omgezet naar een schuld op korte termijn voldoet de jaarrekening aan de vereisten van de Regeling Agentschappen.

5.3 Rubricering leegstandsvoorziening

De leegstandsvoorziening is in 2017 opnieuw getoetst aan de RJ. Wij hebben vastgesteld dat de leegstandsvoorziening in feite een financiering is van EZK. Wij hebben de leegstandsvoorziening gerubriceerd als schuld.

BIJLAGE: CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de inspecteur-generaal van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

A. Verklaring over de financiële overzichten

Ons oordeel

Wij hebben de financiële overzichten, die deel uitmaken van het interne jaarverslag 2017 van het agentschap Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geven deze in dit jaarverslag opgenomen financiële overzichten op de pagina's 7, 8 en 9 een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van het agentschap Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit op 31 december 2017, van de baten en lasten over 2017 in overeenstemming met de verslaggevings-voorschriften die zijn opgenomen in de Comptabiliteitswet 2016 en de daaruit voortvloeiende regelgeving, waaronder de Regeling agentschappen en de Regeling rijksbegrotingsvoorschriften 2018.
- voldoen de in dit jaarverslag verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2017 aan de eis van comptabele rechtmatigheid.

Het jaarverslag bestaat uit:

- de balans per 31 december 2017;
- de staat van baten en lasten over 2017;
- het kasstroomoverzicht over 2017;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.
- De verantwoording over de comptabele rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over 2017.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening en de comptabele rechtmatigheid'.

Wij zijn onafhankelijk van het agentschap Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Openbaarmaking

De ADR is de interne auditdienst van het Rijk. Onze rapporten zijn primair bestemd voor de opdrachtgevers met wie wij een opdracht zijn overeengekomen. De ministerraad heeft op 19 februari 2016 een beleidslijn vastgesteld voor het openbaar

maken van rapporten van de ADR. Op grond daarvan zal de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit deze controleverklaring op of na verantwoordingsdag, 16 mei 2018, plaatsen op de website van de Rijksoverheid (www.rijksoverheid.nl).

B. Verklaring over het in het interne jaarverslag van het agentschap Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit opgenomen andere informatie

Naast de financiële overzichten omvat het jaarverslag andere informatie. Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- niet strijdig is met de financiële overzichten en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die is vereist op grond van de verslaggevingsvoorschriften die zijn opgenomen in de Comptabiliteitswet 2016 en de daaruit voortvloeiende regelgeving, waaronder de Regeling agentschappen en de Regeling rijksbegrotingsvoorschriften 2018.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de financiële overzichten of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De leiding van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de financiële overzichten

Verantwoordelijkheden van de leiding van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit voor de financiële overzichten

De leiding van het agentschap Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit is verantwoordelijk voor het opmaken van de financiële overzichten die het vermogen en de baten en lasten getrouw dient weer te geven in overeenstemming met de verslaggevingsvoorschriften die zijn opgenomen in de Comptabiliteitswet 2016 en de daaruit voortvloeiende regelgeving, waaronder Regeling agentschappen en de Regeling rijksbegrotingsvoorschriften 2018. In dit kader is de leiding van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die zij noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude. De leiding van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit is tevens verantwoordelijk voor de comptabele rechtmatigheid van de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de financiële overzichten

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van

onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit en de toelichtingen die daarover in financiële overzichten staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de financiële overzichten en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen;
- het controleren of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties voldoen aan de eis van comptabele rechtmatigheid.

Wij communiceren met de leiding van het agentschap Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Utrecht, 27 maart 2018

Auditdienst Rijk

A. van Dam RA MGA